

# Zemědělci: Zastavme zelený fanatismus

Čeští zemědělci se znovu chystají do ulic. Chtějí ukázat nesouhlas s omezeními a nařízeními, k nimž dochází bez ohledu na zemědělskou praxi a současnou energetickou krizi. „Cílem není blokovat silnice, ale upozornit občany na problémy zemědělců a odvrátit další zdražování potravin. Když nebudeme vyrábět, asi těžko budou potraviny levnější. Podobná situace je i v dalších zemích EU. Podporu nám ostatně vyjádřila řada agrárních komor střední a východní Evropy, které se k akci připojí,“ říká prezident Agrární komory ČR Jan Doležal.

**■ Zdá se, že kvůli válce na Ukrajině a vysokým cenám energií ustupují ekologické cíle EU do pozadí. Jsou za to zemědělci rádi?**

Veřejnost možná nabyla dojmu či spíše přání, že by se nyní politici v Bruselu mohli z důvodu zásadních a ohrožujících dopadů vzniklé krize tzv. „chytit za nos“ a Green Deal neboli Zelenou dohodu pro Evropu odložit do šuplíku, a to do doby vyřešení naprosto zásadních obtíží a dopadů do každodenního života nás všech. Opak je ale pravdou.

**To, že něco není bio, neznamená, že by to nebylo kvalitní, bezpečné, chutné nebo dobré**

Z úst Evropské komise a části Evropského parlamentu naopak slyšíme, že je teď minimálně o důvod víc, aby se Evropa ze dne na den vzdala dosaženého životní úrovně a zároveň přepnul zemědělství do ekologie. A toto rozhodnutí stále prosazuje formou plnění politického zadání, bez reálné znalosti podnikatelského prostředí v sektoru, aniž by vzala na vědomí, co se v zemědělství a potravinářství děje, a při absenci jakékoli odborné dopadové studie.

Kupříkladu já osobně jsem minimálně od roku 2017 na mnoha jednáních na unijní úrovni upozorňoval na rozpor mezi ambicemi a realitou a hlavně na rozdílnou kupní sílu obyvatel v ekonomicky nejsilnějších členských zemích a zemích, které do Unie vstoupily v roce 2004 a později.

Tady nejde o to, že bychom nechtěli nebo neuměli hospodařit šetrně. Je ale potřeba vzít jako základní fakt, že tuzemský spotřebitel si s průměrným platem čtyřikrát nižším, než má ten německý, zkrátka nekoupí biopotravinu tak často, nebo dokonce vůbec. To, že něco není bio, navíc neznamená, že by to nebylo kvalitní, bezpečné, chutné nebo dobré.

ČR se v žebříčcích FAO v posledních letech umísťuje na předních příčkách, co se týče kvality potravin i šetrnosti zemědělské produkce. Když ale nebudeme na části polí moci vyrábět vůbec a na zbytku jen s velkými omezeními, asi těžko budou potraviny dostupnější.

Dalším z příkladů toho, že spolu buď bruselští úředníci nemluví, nebo nemají o zemědělské praxi ponětí, je naprosto absurdní zákaz orby v kombinaci

s omezením přípravků na ochranu rostlin. Tímto se zřejmě snaží po mičurinovsku předělat naprosto základní agrotechnické zásady. A nadále stanovují nesmyslné zákazy a k tomu neadekvátní plošné cíle.

Jestli má Nizozemsko nebo Belgie problém s vysokou intenzitou výroby, rozhodně to neplatí o nás. V Česku jsme už dvacet let pracovali na šetrnějším zemědělství, a kdo chce, tak výsledky vidí. Čeští zemědělci se o krajinu a půdu starají mnohdy lépe, než by se mohlo podle mediálních zkratk zdát.

Půda je jejich základní výrobní prostředek, starají se tak o její úrodnost, chrání ji proti erozi a snaží se hospodařit s respektem k místu, ve kterém hospodaří. Investují nemalé peníze do krajinotvorných prvků, jako jsou stromořadí, polní cesty, remízky, rybníky a mokřady a mnoho dalších. Podporují život, kulturu, sport, školství nebo například opravy památek s cílem být dobrým, zodpovědným a spolehlivým sousedem.

**■ Jaké cíle tedy aktuálně vyplývají z Green Dealu pro zemědělce?**

Hlavním cílem Zelené dohody pro Evropu je dosáhnout do roku 2050 nulových čistých emisí skleníkových plynů a od dosažení této mety se odvíjejí i jednotlivé sektorové strategie. V zemědělství má dojít k plošnému omezení přípravků na ochranu rostlin o 50 procent a minerálních hnojiv o 20 procent a oba tyto cíle mají být splněny do roku 2030. To je velmi krátká doba. Dále stojíme před faktem, že pro tato opatření nemáme připraveno plnohodnotné alternativní řešení, a také platí, že všechny země nemohou přistoupit k redukci těchto látek téměř stejnou měrou.

Právě čeští zemědělci si takto vytyčené úkoly plní už teď a dlouhodobě snižují spotřebu jak ochranných látek, tak minerálních hnojiv. Stačí se podívat na čísla. Podle dat Eurostatu se mezi lety 2011 a 2020 u nás snížil prodej přípravků na ochranu rostlin o téměř 40 %. Dále se během posledních let podle ČSÚ snížila spotřeba minerálních hnojiv o 7 procent. To pro nás přece vůbec není špatné vysvědčení! Naopak například Francie, Polsko, Španělsko, Maďarsko či Rakousko, které je nám často dáváno za vzor, spotřebu pesticidů zvyšují.

Vítáme proto vznesený kompromisní návrh, podle kterého by měly být stanoveny tři kategorie snižování pesticidů, a to o 35, 50 nebo 60 procent. My bychom měli jednoznačně patřit do té první, protože snižujeme nižší základ. Pořád je to ale obrovské číslo, které nevyhází z našich podmínek ani ze současné geopolitické situace, ale dá se říci, že je to snad první krok, nebo spíš krůček správným směrem zohledňující naše požadavky.

**■ Jak si stojíme v ekologickém zemědělství?**

V této oblasti vycházíme v mezinárodních srovnáních také velmi dobře. V ekologickém režimu se v Česku v současnosti hospodaří podle dat IFOAM Organics Europe na 540 tisících hektarech, což činí 15,3 procenta zemědělské půdy. V Polsku se jedná o pouhých 3,5 procenta

ta, v Německu o 10,2 procenta a ve Francii 8,8 procenta. Přesto bychom měli výhledově – a opět politicky povinně, rozšířit ekologické zemědělství na 25 procent plochy zemědělské půdy do roku 2030. To samozřejmě můžeme, ale vracíme se tím k samotné podstatě zemědělské výroby a tím je zajištění potravin. Další omezení bude v praxi znamenat jejich nižší produkci za vyšší ceny.

Samozřejmě pokud bude masivní poptávka po potravinách z ekologického zemědělství, pojďme do toho! Otázkou, však je, zda bude v Česku existovat dostatečná kupní síla obyvatel. Ze statistických údajů to tak nevypadá. Podle poslední Zprávy o trhu s biopotravinami, kterou zpracovává minis-

trřední scénář, kdy dohodu přijme EU a její hlavní obchodní partneři, tedy Ukrajina, Evropské sdružení volného obchodu (EFTA) a severní Afrika, a konečně globální scénář.

Scénář EU počítá s 12procentním propadem produkce zemědělských komodit v Evropě, přičemž celosvětově by to znamenalo pokles 2 procenta. Střední scénář by pak měl za následek propad produkce ve světě asi o 7 procent a nakonec globální scénář o 12 procent. V případě přijetí Green Dealu pouze v Evropské unii by nedošlo k výraznějšímu nárůstu cen, protože by propad produkce v EU částečně vyvážil větší dovoz ze zbytku světa.

Pokud by ovšem na Green Deal přešli i země EFTA, Ukra-

standardy produkce, a v dovozech tak vozíme skrytě i tuto ekologickou zátěž.

**■ Co tedy s tím? S kým jednáte?**

Popsaný scénář je typickou ukázkou situace, kdy se o něčem rozhoduje na politické úrovni a bez diskuze s odbornou veřejností. Jsme připraveni diskutovat, vyzýváme k vytvoření dopadových studií, a především apelujeme na stanovení rozumných cílů Zelené dohody.

V opačném případě jako společnost rezignujeme na hlavní úkol zemědělství – produkovat kvalitní potraviny za dostupné ceny pro naše obyvatele. Zemědělcům raketově rostou náklady o desítky až stovky procent, zdražují energie, pohonné hmoty, minerální hnojiva, krmiva

sídlům Úřadu vlády ČR ve Strakově akademii proti změnám v rozdělení zemědělských dotací. Následně se uskutečnily celorepublikové jízdy zemědělské techniky a happening s pálením slámy v Jesenici u Prahy.

V polovině června jsme organizovali konferenci pro zemědělskou veřejnost v Paláci Lucerna, odkud se zemědělci vydali na protestní pochod před Strakovu akademii. Krátce poté, 1. července při příležitosti zahájení předsednictví České republiky v Radě EU, proběhl manifest v podobě rozmístění plachet kolem příjezdových cest do Lito-myšle požadujících férové podmínky pro české zemědělce.

Zemědělci se pod tlakem všeho výše uvedeného, kvůli absenci výsledků a trvalé hluchotě politiků nyní chystají ve vybraných lokalitách každého kraje naší republiky na protestní jízdy, a to již na 15. září právě kvůli omezení jejich podnikání, k němuž dochází bez ohledu na denní v každodenní zemědělské praxi a v době, která je už tak pro všechny z nás složitá.

Upozorňuji, že cílem není blokovat silnice, ale upozornit naše občany na problémy zemědělců a hrozící nedostatek českých potravin. Podporu nám ostatně vyjádřila řada agrárních komor střední a východní Evropy, které se k akci připojí. Zároveň v Praze plánujeme ve stejný den uspořádat happening, na kterém budeme rozdávat lidem – zatím snad v nadsázce, jedny z posledních českých, respektive evropských potravin – jablka a brambory. Podrobnosti najdete na našich sociálních sítích.

**■ Myslíte, že tím něco změníte?**

Nám už nic jiného nezbyvá. Na předchozích demonstracích jsme varovali před tím, co se může stát, když zvíťazí prvoplánově líbivá ideologie nad rozumem. Média nás nesmyslně onálepkovala jako „agrobarony“ a prodlouženou ruku opozice. A to prosím jen za to, že jsme jako zástupci malých, středních i velkých zemědělců měli obavy o naše zaměstnance, o osud tuzemského zemědělství, o možnost i nadále produkovat kvalitní a bezpečné potraviny za dostupné ceny a k tomu chtěli pracovat ve férových podmínkách.

Pořád snad věřím, že nejen v naší vládě, ale i v unijních institucích jsou lidé, kterým nejde jen o jejich kariéru, ale o dobro této země a budoucnost našich dětí. Stejně tak ale rozumím požadavkům na protesty proti zacházení se zemědělci a proti vysokým cenám energií, které drtí nejen nás, ale všechny obyvatele Česka. Zažíváme energetickou krizi nebyvalých rozměrů, jiné evropské státy už dávno kompenzují vysoké ceny svým podnikatelům i zemědělcům. A my? Nic takového se neděje a jenom dál klesá naše konkurenceschopnost na evropském, respektive globálním trhu.

Pokud chceme skutečně konec českého zemědělství, jsme na skutečně dobré cestě. Když si to i přes řadu našich výzev a upozornění neuvědomili politici, obracíme se naší zítřejší akci se žádostí o pochopení, pomoc a podporu na celou naši veřejnost.



Prezident Agrární komory ČR Jan Doležal.

terstvo zemědělství, průměrný Čech utratil za biopotravinu za rok průměrně 562 korun. Tato částka se sice rok od roku zvyšuje, ale za jediný víkendový nákup pro celou rodinu zaplatíme mnohdy mnohem více.

Biopotravinu se na celkové spotřebě potravin a nápojů podílí pouhými 1,77 procenta. I přes poměrně vysokou dotační podporu z veřejných rozpočtů jsou tak biopotravinu pro velkou řadu domácností cenově nedostupné. Mně osobně to tak trochu připomíná situaci se solárními elektrárnami a elektromobily, kdy všichni, tedy i ti méně majetní, ze svých daní dotují něco, co si vlastně pak sami nemohou vůbec dovolit.

**■ Co tedy bude znamenat Green Deal pro ceny potravin?**

To je další velká neznámá, na kterou poukazuje Evropská komise – přestože si klade tak ambiciózní cíle – o dopadové studii nechce ani slyšet. Tu si ale před několika lety, tedy v mnohem příznivější světové situaci, zpracovalo americké ministerstvo zemědělství.

Tato studie počítá se třemi scénáři. Pro zjednodušení je označme jako scénář EU, dále

jina a severní Afrika, došlo by až k 60procentnímu nárůstu cen v Evropě a 15procentní zvýšení cen ve světě. Model totiž počítá s určitou formou omezení obchodu do Evropy (uhlíková daň), přičemž ve zbytku světa by obchod pravděpodobně probíhal bez větších omezení. Globální scénář pro přijetí Green Deal by pak znamenal téměř 100procentní nárůst cen zemědělských komodit ve světě s největším dopadem na nejhudší země světa.

**Přípravky na ochranu rostlin se mají omezit o 50 % a minerální hnojiva o 20 % do roku 2030. To je velmi krátká doba**

Současně je potřeba říct, že tato studie vznikla ještě před energetickou krizí, které nyní čelíme. Dopad na ceny produktů a ceny potravin může být ještě násobně horší, než předpovídá americké ministerstvo zemědělství. A musím ještě doplnit, že svět mimo Evropskou unii si zároveň vůbec neláme hlavu s našimi přísnými

Partnerem stránky je



AGRÁRNÍ KOMORA  
České republiky